

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ
ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ**

Факультет цивільного захисту

Кафедра психології діяльності в особливих умовах

СОЦІАЛЬНА ТА ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Методичні вказівки для виконання курсової роботи для здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 053 «Психологія»

Черкаси – 2023

Соціальна та політична психологія: методичні вказівки для виконання курсової роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія». Черкаси: Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2023. 27 с.

Упорядник:

Я. В. Амурова, доцент кафедри психології діяльності в особливих умовах Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, доктор філософії.

Рецензент:

Д. О. Шаріпова, доцент кафедри спеціальної та військової підготовки Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, кандидат психологічних наук.

Затверджено на засіданні кафедри психології діяльності в особливих умовах
(протокол від 30.08.2023, №2)

Зміст

Вступ.....	4
Розділ 1. Загальні положення.....	5
Розділ 2. Структура та зміст курсової роботи.....	7
Розділ 3. Правила оформлення курсової роботи.....	9
Розділ 4. Типові помилки при написанні курсових робіт.....	14
Розділ 5. Захист і оцінювання курсової роботи.....	15
Розділ 6. Вимоги до вибору теми курсової роботи.....	18
Список літератури для написання курсової роботи	20
Додатки.....	23

Вступ

Курс дисципліни «Соціальна та політична психологія» спрямований на ознайомлення студентів з провідною проблематикою, теоретичними та прикладними напрямками, методологією та методами досліджень соціальної та політичної психології; особливостями її історичного розвитку; формування знань про соціально-психологічні проблеми особистості, міжособистісного спілкування та взаємодії, психологічні особливості функціонування соціальних груп і міжгрупових взаємин; вироблення науково-дослідницьких умінь та практичних навичок застосування знань з даного курсу; формування у здобувачів політичної свідомості, уявлень про психологічні особливості політичних процесів та феномени політичного життя.

Соціальна психологія – це галузь психології, яка займається вивченням закономірностей діяльності людини в умовах взаємодії в соціальних групах. Основні проблеми соціальної психології: закономірності спілкування та взаємодії людей, діяльність великих (нації, класи) і малих соціальних груп, соціалізація особистості та розвиток соціальних установок.

Предметом соціальної психології є вивчення особливостей поведінки, діяльності і спілкування людей, зумовлених їх включенням в соціальні групи та психологічних характеристики груп.

Політична психологія – це галузь психології, яка вивчає психологічні компоненти (настрої, думки, почуття, ціннісні орієнтації тощо) політичної життєдіяльності суспільства, що формуються і виявляються на рівні політичної свідомості націй, класів, соціальних груп, урядів, індивідів і реалізуються в їхніх конкретних політичних діях.

Предмет політичної психології – це відповідні психічні процеси, стани і властивості людини, які модифікуються при її взаємодії з владою.

Основними об'єктами політико-психологічних досліджень політичної психології є політична участь, політичне лідерство, політичні цінності та установки, мотиви, що впливають на політичну поведінку, політична соціалізація, індивідуальна, групова та масова політична свідомість.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота – це індивідуальне завдання творчого характеру, яке слухач виконує на етапі професійної підготовки і є однією з форм реалізації теоретичних та практичних знань.

Виконання курсової роботи з дисципліни «Соціальна та політична психологія» має за мету:

- розширення, систематизацію, та закріплення теоретичних і практичних знань з дисципліни, формування уміння застосовувати ці знання при розв'язанні конкретних наукових та професійних проблем;
- розвиток навичок організації та проведення самостійної дослідницької роботи, оволодіння методиками досліджень та аналізу отриманих даних;
- з'ясування рівня підготовленості здобувачів до самостійної роботи за фахом.

У процесі виконання курсової роботи здобувач повинен отримати навички самостійного опрацювання різноманітних сучасних інформаційних джерел з обраної теми (наукова та періодична література, законодавчо-нормативна база з досліджуваної проблеми, дані статистичної звітності, матеріали, які розміщені в інтернеті тощо) та аналізу конкретних виробничих ситуацій. Отже, підготовка курсової роботи дасть можливість глибше вивчити окремі питання професійного спрямування й на підставі цього робити самостійні висновки і прогнози.

У курсовій роботі здобувач повинен всебічно й глибоко розкрити зміст обраної теми, показати знання літературних джерел.

Зміст теоретичних розділів курсової роботи має відповідати сучасному рівню розвитку загальної психології. здобувач повинен глибоко і всебічно висвітлити актуальність проблеми. Якщо в науковій літературі немає єдиної точки зору з питань, які досліджує здобувач то у цьому разі слід навести думки кількох авторів, критично їх оцінити і викласти власні погляди з даного питання. Це допоможе глибше засвоїти матеріал.

Рекомендації, пропозиції, прогнози та заходи щодо вдосконалення досліджуваної проблеми можуть бути розроблені здобувачем як самостійно, так і на підставі вивчення й узагальнення передового науково-практичного досвіду, висвітленого у літературних джерелах. Вони повинні бути обґрунтованими, реальними, мати теоретичну і практичну цінність.

Головна вимога до написання курсових робіт – це самостійність, особиста ініціативність, творчий підхід до написання курсової роботи.

Тематика курсових робіт пов'язується з теоретичними і практичними проблемами, що розглядаються даною навчальною дисципліною. Вибір теми дослідження здійснюється разом з науковим керівником відповідно до

тематики наукових досліджень кафедри, проблематики дисципліни та наукових інтересів слухача. При виборі теми курсової роботи необхідно керуватися такими критеріями:

- актуальність (новизна і практичне значення роботи);
- відповідність теми науковим інтересам здобувача та керівника, проблематиці досліджень кафедри;
- наявність матеріально-лабораторної бази для виконання роботи з даної теми.

Виконавець курсової роботи зобов'язаний:

- чітко дотримуватися графіка підготовки курсової роботи; вчасно і старанно виконувати всі завдання наукового керівника; оформлювати курсову роботу, керуючись відповідними вимогами профільної кафедри;
- своєчасно подавати завершений рукопис роботи науковому керівникові для перевірки й передачі всіх необхідних матеріалів до захисту;
- аргументовано й етично реагувати на зауваження наукового керівника, відповідати на запитання членів комісії з проведення захисту та присутніх на відкритому захисті курсової роботи.

РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна містити:

- титульний аркуш;
- завдання на курсову роботу;
- зміст;
- перелік умовних позначень (у разі потреби);
- вступ;
- основну частину, яка складається з розділів, підрозділів і висновків до них;
- висновки (загальні по роботі);
- список використаних джерел;
- додатки (у разі потреби).

Титульний аркуш є першою сторінкою курсової роботи і є основним джерелом бібліографічної інформації, необхідної для оброблення та пошуку документа.

Приклад оформлення титульного аркуша наведено у додатку А.

Завдання на курсову роботу (додаток Б) заповнює виконавець і в обов'язковому порядку підписує керівник.

ЗМІСТ містить в собі вступ, заголовки розділів і підрозділів (якщо вони є), висновки, список використаних джерел, додатки (якщо вони є) із вказівкою номера сторінки, з якої починається розділ чи підрозділ. Приклад оформлення змісту наведено у додатку В.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ. Якщо в курсовій роботі використано специфічну термінологію, маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їхній перелік може бути поданий у курсовій роботі у вигляді окремого списку, який розташовують перед вступом.

У **ВСТУПІ** (до двох сторінок) подається загальна характеристика курсової роботи у рекомендованій нижче послідовності має бути:

Обґрунтування вибору теми, яка зумовила вибір теми дослідження, коротко викладена історія питання (ступінь вивчення теми) за хронологічним чи концептуальним принципом.

Мета і завдання дослідження. Формулюється мета роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Формулюючи мету, не слід писати “Вивчення...”, “Дослідження...”, оскільки ці слова відповідають засобу досягнення мети, а не самій меті.

Мета повинна бути сформульована таким чином, щоб указувати на об'єкт і предмет дослідження.

Об'єкт дослідження:... (формулюється одним-двома реченнями і визначає досліджувану реальність).

Предмет дослідження:... (формулюється одним-двома реченнями і визначає ті аспекти в об'єкті дослідження, які потребують наукового розкриття).

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована увага автора роботи, оскільки предмет дослідження змістовно визначає тему (назву) кваліфікаційної роботи.

Методи дослідження

Структура курсової роботи: курсова робота складається зі вступу, розділів, висновків, списку використаних джерел найменувань), додатків. Основний зміст роботи викладено на кількох сторінках друкованого тексту.

Основна частина курсової роботи – це виклад відомостей про предмет (об'єкт) дослідження, які є необхідними й достатніми для розкриття сутності означеної роботи (опис теорії, методів роботи) та її результати.

Текст курсової роботи викладають, поділяючи матеріал на розділи. Розділи можуть поділятися на підрозділи і пункти. Пункти, якщо це необхідно, поділяють на підпункти. Кожен пункт і підпункт повинен містити закінчену інформацію. У кінці кожного розділу роботи формулюють висновки із стислим викладенням наведених у розділі результатів дослідження. Викладення матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній автором.

ВИСНОВКИ розміщують безпосередньо після викладу тексту основної частини курсової роботи, починаючи з нової сторінки. У висновках викладають найважливіші теоретичні та практичні результати, одержані в курсовій роботі, які повинні містити формулювання розв'язаної проблеми. У висновках треба наголосити на якісних і кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання. Висновки повинні містити в собі оцінку повноти вирішення поставлених завдань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, на які є посилання в основній частині курсової роботи, наводять у кінці тексту, починаючи з нової сторінки. Його розміщують в алфавітному порядку і складають відповідно до чинних стандартів (див. Додаток Д).

У **ДОДАТКАХ** вміщують матеріал, який:

- є необхідним для повноти курсової роботи, але включення його до основної частини наукової роботи може змінити впорядковане і логічне уявлення про дослідження;

- не може бути розміщений в основній частині курсової роботи через великий обсяг або способи його відтворення. У додатки можуть бути включені:
- додаткові ілюстрації або таблиці;
- матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладання або форму подання не можуть бути внесені до основної частини (оригінали фотографій, формули, розрахунки, опис комп'ютерних програм, розроблених у процесі виконання роботи та ін. Кожен додаток повинен починатися з нового аркуша і мати заголовок, виконаний великими літерами. У правому верхньому кутку над заголовком великими літерами пишеться відповідно: ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б тощо.

РОЗДІЛ 3. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Загальні вимоги. В основу оформлення курсових робіт покладено Держстандарт України ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

Курсова робота виконується державною мовою. Обсяг курсової роботи – 25-30 сторінок машинописного тексту (35-40 рукописних сторінок); кількість джерел, що використовуються у курсовій роботі – не менше 25.

Курсову роботу оформляють на аркушах формату А4 (210 × 297 мм), виконують рукописним, машинописним або машинним (за допомогою комп'ютерної техніки) способом на одному боці аркуша білого паперу.

При машинописному виконанні курсову роботу друкують через півтора інтервали з розрахунку не більш 30 рядків на сторінці за умов рівномірного її заповнення та висотою літер і цифр не менш, ніж 1,8 мм. (кегель 14).

Допускається окремі частини курсової роботи (титольний лист, додаток) виконувати іншим способом, ніж основна частина.

Текст слід друкувати, витримуючи параметри сторінок: верхній, нижній береги – не менш 20 мм, лівий – 30, правий – 15 мм. Під час виконання роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності й чіткості тексту.

Помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого зображення машинописним способом або від руки. Виправлене повинно бути такого ж кольору, як і основний текст.

Структурні елементи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумерують, а їх назви слугують заголовками структурних елементів.

Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Пункти і підпункти можуть мати заголовки. Заголовки структурних елементів тексту і заголовки розділів слід розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами без крапок в кінці, не підкреслюючи. Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів тексту слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці.

Абзацний відступ повинен бути однаковим впродовж усього тексту і дорівнювати п'яти знакам.

Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовку розділу не допускається.

Відстань між заголовками і подальшим чи попереднім текстом має бути:

- за машинописного способу – не менш, ніж три інтервали;
- за машинного способу – не менш, ніж два рядки.

Відстань між рядками заголовку, а також між двома заголовками приймають такою, як у тексті.

Не допускається розміщення назв розділів, підрозділів, а також пунктів і підпунктів в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

Нумерація сторінок. Сторінки курсової роботи слід нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту наукового дослідження. Номер сторінки проставляють у правому верхньому кутку сторінки без крапки в кінці.

Титульний лист включають до загальної нумерації сторінок курсової роботи. Текст змісту також включають до загальної нумерації сторінок. Номери сторінок на них не проставляють.

Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок. Номери сторінок на них не проставляють.

Розділи, підрозділи, пункти, підпункти курсової роботи слід нумерувати арабськими цифрами. Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладу тексту і позначатися арабськими цифрами без крапки, наприклад, 1,2,3 і т.д. Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номеру підрозділу крапку не ставлять, наприклад, 1.1, 1.2 і т.д. Пункти повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу або підрозділу. Номер пункту складається з номера розділу і порядкового номера пункту, або з номера розділу, порядкового номера підрозділу та порядкового номера пункту, відокремлених крапкою. Після номера пункту крапку не ставлять, наприклад 1.1.1, 1.1.2 тощо.

Номер підпункту складається з номера розділу, порядкового номера підрозділу, порядкового номера пункту і порядкового номера підпункту, відокремлених крапкою, наприклад, 1.1.1.1, 1.1.1.2, 1.1.1.3 і т.д.

Якщо розділ або підрозділ складається з одного пункту, або пункт складається з одного підпункту, його не нумерують.

Ілюстрації. Ілюструють курсову роботу, виходячи із певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, який допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту і запобігти невиправданним пропускам ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації. Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. При необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис). Підпис під ілюстрацією звичайно має чотири основних елементи:

- найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис.»;
- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знаку номера арабськими цифрами;
- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного.

Основними видами ілюстративного матеріалу в курсових роботах є: креслення, технічний рисунок, схема, фотографія, діаграма і графік.

Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана із ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу у круглих дужках «(рис. 3.1)» або зворот типу: «...як це видно з рис. 3.1» або «... як це показано на рис. 3.1». Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення (електрографічне копіювання, мікрофільмування). Ілюстрації виконують чорнилом, тушшю або пастою чорного кольору на білому непрозорому папері.

Фотознімки розміром, меншим за формат А4, наклеюють на стандартні аркуші білого паперу формату А4.

Таблиці. Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлятися у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють. Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті.

Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах одної сторінки.

Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не слід. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Формули. При використанні формул необхідно дотримуватися певних техніко-орфографічних правил. Найбільші, а також довгі і громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул.

Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка.

Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого берега сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Якщо формула знаходиться у рамці, то номер такої формули записують зовні рамки з правого боку навпроти основного рядка формули.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела. При написанні курсової роботи автор повинен давати посилання на джерела, матеріали тощо. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг.

Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання. Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання в курсовій роботі. Посилання в тексті курсової роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1-7]...».

Якщо в тексті курсової роботи необхідно зробити посилання на складову частину або на конкретні сторінки відповідного джерела, можна наводити посилання у виносках, при цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань.

Посилання на ілюстрації курсової роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.2».

Посилання на формули курсової роботи вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «...у формулі (2.1)».

На всі таблиці курсової роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «в табл. 1.2».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити авторський зміст.

Оформлення списку використаних джерел. Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв тощо.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць. Зокрема, потрібну інформацію щодо згаданих вимог можна одержати із таких стандартів:

ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40).

Додатки. Додатки слід оформлювати як продовження тексту на його наступних сторінках, розташовуючи додатки в порядку появи посилань на них у тексті.

Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. В правому верхньому кутку рядка над

заголовком малими літерами з першої великої повинно бути надруковано слово «Додаток ___» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, «Додаток Б» тощо.

Один додаток позначається як «Додаток А».

Додатки повинні мати спільну з рештою тексту наскрізну нумерацію сторінок.

За необхідності текст додатків може поділятися на розділи, підрозділи, пункти і підпункти, які слід нумерувати в межах кожного додатку відповідно до вимог. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатку (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатку А; Б. 3.1 – підрозділ 3.1 додатку Б; Д. 4.1.2 – пункт 4.1.2 додатку Д.

Ілюстрації, таблиці, що є у тексті додатку, слід нумерувати в межах кожного додатку, наприклад, рисунок Д. 3 – третій рисунок додатку Д, таблиця А. 3 – третя таблиця додатку А.

Якщо в додатку одна ілюстрація, одна таблиця, їх нумерують, наприклад, рисунок А. 1, таблиця А. 1.

РОЗДІЛ 4. ТИПОВІ ПОМИЛКИ ПРИ НАПИСАННІ КУРСОВИХ РОБІТ

Саме на етапі контролю оформлення керівники нерідко «завертають» курсову роботу, а резерву часу в цей період у виконавця вже немає.

Головна порада – не користуйтеся як прикладом оформлення доступними роботами своїх колег і товаришів по навчанню, слід користуватися тільки нормативними матеріалами або матеріалами, затвердженими профільною кафедрою.

Найпоширенішими помилками при написанні та оформленні курсової роботи є наступні:

1. Зміст роботи не відповідає плану курсової роботи або не розкриває тему.

2. Сформульовані розділи (підрозділи) не відображають реальну проблемну ситуацію.

3. Мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відображає специфіки об'єкта і предмета дослідження.

4. Не зроблено глибокого і всебічного аналізу сучасних офіційних і нормативних документів, нової спеціальної літератури з теми дослідження.

5. Аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи має форму анотованого списку і не відбиває рівня дослідження проблеми.

6. Не розкрито зміст та організацію експериментального дослідження (його суть, тривалість, місце проведення, кількість обстежуваних, їхні характеристики), поверхнево висвітлені практичні питання.

7. Кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням.

8. У роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичені матеріали.

9. Бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури наведено довільно, без додержання вимог державного стандарту.

10. Обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам, вона виконана неохайно, з помилками.

РОЗДІЛ 5.

ЗАХИСТ І ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Захист курсової роботи проводиться комісією у складі двох-трьох викладачів профільної кафедри, у тому числі керівника курсової роботи. Склад комісії формується й затверджується начальником кафедри.

Не пізніше як за тиждень до призначеного дня захисту курсова робота подається виконавцем на кафедру у зшитому (за допомогою папки-скорозшивача) вигляді.

Курсова робота допускається до захисту за умови її належного оформлення та рекомендації наукового керівника.

Перед захистом (не пізніше ніж за два тижні) курсову роботу має перевірити науковий керівник.

Комісія заслуховує виконавця курсової роботи і відгук на неї наукового керівника. Для виступу виконавцеві надається 5 хвилин, що відповідає 2-3 сторінкам машинописного тексту.

Виступ виконавця перед комісією з проведення захисту курсових робіт має бути ретельно підготовленим, стислим, присутнім і містити такі компоненти:

- чітко поставлену проблему;
- обґрунтування її актуальності;
- визначення мети й завдань дослідження;
- окреслення методології та методики його проведення;
- відомості про структуру роботи;
- короткий виклад зроблених автором узагальнень, висновків, конкретних рекомендацій.

Рішення про оцінку курсової роботи ухвалюється на закритому засіданні комісії та оголошується в день захисту.

Виконавцям курсової роботи, які отримали на захисті незадовільну оцінку, після доопрацювання курсової роботи призначається повторний захист не пізніше, ніж до початку наступного семестру.

Виконавцям, які з поважної причини не захистили курсову роботу, завідувач кафедри може подовжити термін захисту до початку наступного семестру або, як виняток, встановити граничний термін.

Оцінка за курсову роботу заноситься членами комісії в індивідуальний план виконавця й заліково-екзаменаційну відомість у день захисту.

Курсові роботи після захисту зберігаються на кафедрі протягом одного календарного року, потім списуються в установленому порядку.

Критерії оцінювання курсової роботи.

Курсова робота не допускається до захисту і повертається на доопрацювання, якщо:

- роботу представлено на кафедру (на перевірку) для рецензування з порушенням термінів, установлених кафедрою (викладачем, який викладає дану дисципліну);

- роботу написано на тему, що не включена до переліку тем курсових робіт з даної дисципліни або не погоджена з викладачем;

- роботу виконано не самостійно;

- структура і логіка побудови плану роботи не відповідає вимогам та темі курсової роботи;

- курсову роботу не зброшуровано (тобто аркуші не скріплені).

У процесі оцінювання враховується низка важливих показників якості курсової роботи, а саме:

1. Чіткість формулювання мети і завдання курсової роботи, складність досліджуваних у роботі проблем, відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням.

2. Якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми; широта й адекватність методологічного апарату; якість критичного огляду літературних джерел, наявність наукової полеміки, посилань на літературні джерела та визначення власної думки автора курсової роботи.

3. Системність і глибина аналізу статистичних та фактичних матеріалів, наявність і переконливість узагальнень і висновків з аналізу, наявність і якість ілюстративних матеріалів у тексті роботи, використання математичних методів.

4. Наявність та логічний зв'язок заходів, що пропонуються для вирішення проблеми, що досліджується у роботі, з проведенням у роботі аналізом фактичних та статистичних матеріалів, їх актуальність, реальність та

наукова обґрунтованість, наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем.

5. Володіння культурою презентації, вміння стисло (в межах регламенту), послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди; повнота і ґрунтовність відповідей на запитання членів комісії, що приймає захист курсових робіт, на зауваження і пропозиції, що містяться у рецензії на курсову роботу.

Загалом при оцінюванні курсової роботи враховуються наступні показники її змісту, оформлення та захисту:

<i>1.Текст курсової роботи</i>	
1.1.	<i>Загальні вимоги до тексту курсової роботи:</i>
1.1.1	Наявність та чіткість формулювання мети і завдання курсової роботи, обґрунтованість актуальності теми.
1.1.2	Відповідність логічної побудови роботи назві теми, а також поставленим цілям і завданням, пропорційність структури роботи.
1.1.3	Правильність оформлення списку літератури (порядок розміщення, повнота, сучасність, відсутність помилок).
1.1.4	Наявність, якість ілюстративних матеріалів (рисунків, схем, діаграм, графіків, таблиць) у тексті роботи та відповідність їх оформлення встановленим критеріям (вимогам).
1.1.5	Правильність оформлення курсової роботи (нумерація сторінок, оформлення титульного аркуша, дотримання вимог до розміру полів, шрифту, міжрядкового інтервалу та інше), відсутність редакційних помилок.
1.1.6	Повнота і відповідність висновків змісту курсової роботи.
1.2.	<i>Вимоги до змісту курсової роботи:</i>
1.2.1	Якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми. Наявність та якість критичного огляду літературних джерел. Наявність наукової полеміки. Етика цитування (наявність посилань на літературні джерела). Самостійність суджень і викладу матеріалу (наявність формулювання власної думки автора курсової роботи).
1.2.2	Наявність, системність і глибина особистого аналізу проблематики інженерної психології, переконливість узагальнень і висновків з аналізу.
1.2.3	Наявність аналізу зарубіжного досвіду та його використання у курсовій роботі.

<i>2. Захист курсової роботи (доповідь)</i>	
2.1.	Володіння культурою презентації (вільне володіння текстом доповіді, наявність в структурі доповіді всіх належних елементів: вітання, представлення, обґрунтування актуальності, мети, завдань курсової роботи, викладення особисто розроблених теоретичних, проблемних, аналітичних та рекомендаційних аспектів роботи, посилення на роздавальний матеріал).
2.2.	Вміння стисло (в межах регламенту), послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження.
2.3.	Повнота і ґрунтовність відповідей на запитання викладачів, на зауваження і пропозиції, що містяться у рецензії на курсову роботу, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди.
2.4.	Наявність і якість роздавального матеріалу для захисту курсової роботи (наявність матеріалів, що відображають теорію, аналіз і пропозиції; ілюстративний матеріал повинен мати аналітичний характер; чітке, грамотне без будь-яких помилок оформлення; зв'язок доповіді з кожним листком роздавального матеріалу).

РОЗДІЛ 6. ВИМОГИ ДО ВИБОРУ ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Тематика курсових робіт визначається кафедрою психології діяльності в особливих умовах відповідно до змісту й завдань навчальної дисципліни. Вона має бути актуальною, відповідною профілю підготовки спеціаліста й пов'язаною із розв'язанням практичних фахових завдань. Тематика курсових робіт відбиває сучасний стан та перспективи розвитку загальної психології.

Тема курсової роботи обирається здобувачем по таблиці 1 за двома останніми цифрами номера залікової книжки. Наприклад, номер залікової книжки 36012. При цьому номер теми буде – 13.

На початку семестру здобувач повинен згідно з додатком Б заповнити завдання на курсову роботу і подати на підпис викладачу (керівнику курсової роботи).

За необхідності обрана здобувачем і закріплена за ним тема курсової роботи зі згоди викладача може бути уточнена й змінена.

Таблиця 1.

Вибір теми курсової роботи

		Остання цифра номера залікової книжки									
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Передостання цифра номера залікової книжки	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	2	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	3	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
	4	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
	5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	6	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	7	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	8	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
	9	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50

Перелік тем для виконання курсової роботи

1. Соціально-психологічна адаптація студентів-першокурсників до умов ЗВО.
2. Конфлікти в студентських колективах та шляхи їх подолання.
3. Методи соціальної психології в сучасних соціально-психологічних дослідженнях.
4. Актуальні проблеми сучасної соціальної психології.
5. Психологія етнічних груп і проблема міжкультурних відносин в соціально-психологічних дослідженнях.
6. Проблеми гендерної соціалізації в сучасних соціально-психологічних дослідженнях.
7. Сучасні соціально-психологічні дослідження в галузі вивчення великих груп.
8. Малі групи в сучасних психологічних дослідженнях.
9. Спілкування як провідна проблема досліджень у соціальній психології.
10. Аналіз невербальної комунікації в сучасних соціально-психологічних дослідженнях.
11. Соціальна психологія особистості в сучасних психологічних дослідженнях.
12. Проблема соціальної ідентичності особистості в сучасних умовах життя.
13. Психологічні особливості міжособистісного сприймання в конфлікті.

14. Вплив соціально-психологічного клімату організації на ефективність управлінської діяльності керівника.
15. Соціально-психологічні критерії готовності особистості до управлінської діяльності.
16. Психологічні характеристики стилів керівництва та їх вплив на ефективність управлінської діяльності.
17. Вплив комунікативної активності керівника на ефективність управлінської діяльності.
18. Поняття маніпуляції та механізми захисту від неї.
19. Навіювання як спосіб психологічного впливу на індивіда та групи.
20. Етнопсихологічні особливості міжособистісного спілкування українців.
21. Особливості соціальної адаптації здобувачів вищої освіти в умовах війни.
22. Взаємозв'язок стилю керівництва і соціально-психологічного клімату в підрозділах ДСНС.
23. Взаємозв'язок рівня конфліктності в колективі із стилем керівництва і особистісними особливостями керівника.
24. Вплив соціальних стереотипів особистості на вибір професії.
25. Вплив характерологічних особливостей особистості на поведінку в конфліктній ситуації.
26. Вплив ціннісно-орієнтаційної єдності групи на соціально-психологічний клімат колективу.
27. Сприйняття негативної і позитивної поведінки у осіб своєї і протилежної статі.
28. Гендерні стереотипи в соціальних уявленнях студентської молоді.
29. Особистісні характеристики і успішність адаптації студентів до умов навчання у ЗВО.
30. Основні психологічні чинники поведінки особистості в конфлікті.
31. Основні типи і види молодіжної субкультури.
32. Феномен групового впливу на особистість.
33. Соціальна напруженість особистості як соціально-психологічна проблема.
34. Проблема ненормативної мовної поведінки особистості.
35. Психологічні особливості інтернет-залежності.
36. Психологічні особливості комунікативної компетентності людей з різним соціальним статусом.
37. Специфіка професійного спілкування в діяльності: управлінця, лікаря, педагога, юриста, психолога.
38. Стереотипи сучасної молоді і їх роль у регуляції поведінки.

39. Соціально-психологічний аналіз подій і фактів, що впливають на прояв заздрощів. Внутрішні і зовнішні детермінанти заздрості.
40. Соціально-психологічні чинники конформної поведінки у групі.
41. Соціально-психологічні чинники виникнення тероризму.
42. Соціально-психологічні чинники які впливають на ефективність групової діяльності.
43. Спілкування в сім'ї як фактор формування особистості.
44. Психологічна сумісність у групах і розвиток навичок ефективної взаємодії.
45. Громадська думка як особливий стан суспільної свідомості.
46. Комунікативна толерантність і соціально-психологічна адаптація особистості.
47. Комунікативна компетентність і конфліктність особистості в стресових умовах життя.
48. Психологічні особливості побудови міжособистісних стосунків у соціальних групах.
49. Масова пропаганда у сфері політики.
50. Соціально-психологічні проблеми соціалізації особистості в умовах воєнного стану.

Список рекомендованої літератури для написання курсової роботи

Базова література

1. Ануфрієва Н. М., Зелінська Т. М., Єрмакова Н. О. Соціальна психологія: Навч. посібник. – К.: Каравела, 2011. – 296 с.
2. Білецька Т. В. Політична психологія: навч. посібник / Т. В. Білецька; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський: Зволейко Д. Г., 2014. – 321 с.
3. Варій М. И. Політико-психологічні передвиборчі та виборчі технології: навч.-метод. посіб. / М.И. Варій. – К. : Ельга, Ніка-Центр, 2003. – 400 с.
4. Волянська О. В. Соціальна психологія: навч. посіб / О. В. Волянська, А. М. Ніколаєвська. – К. : Знання, 2008. – 275 с.
5. Головатий М. Ф. Політична психологія: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. К. : МАУП, 2006. 400 с.
6. Коваленко А. Б., Корнев М. Н. Соціальна психологія : підручник. Київ : Геопринт, 2006. 400 с.
7. Коваленко А. Б., Корнев М. Н. Соціальна психологія: Підручник. – К., 2СЦ5. – 400 с.
8. Козирев М. П. Політична психологія: навч. посібник / М. П. Козирев. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 648 с.

9. Лозинський О. М. Політична психологія: навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2011. 228 с.
10. Матвеев С. О. Політична психологія. Навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2003. 216 с.
11. Москаленко В. В. Соціальна психологія : підручник. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
12. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Начальний посібник. Київ: Академвидав, 2005. – 448 с.
13. Основи політичної науки: Курс лекцій за ред. Б. Кухти. Ч.4: Міжнародна політика / Б. Кухта, Г. Ткаченко, Л. Старецьката. Львів: Кальварія, 1999. 436 с.
14. Основи соціальної психології : навч. посіб. / О. А. Донченко та ін.; за заг. ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Міленіум, 2008. 495 с.
15. Пірен М. І. Основи політичної психології: навч. посіб. К. Міленіум, 2003. 418 с.
16. Поліщук В. М. Соціальна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення): Навч. посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 217 с.
17. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.

Допоміжна

1. Авер'янова Н. Сучасна політична еліта: перспективи розвитку / Н. Авер'янова // Ефективність державного управління. Зб. наук. праць. – 2015. – Вип. 42. – С. 29–38.
2. Агаєв Н. А. Сучасний тероризм – причини і прояви / Н. А. Агаєв, М. О. Карпов, В. В. Єфімов та ін. К.: «Молода нація», 2005. 109 с.
3. Арабчук Я. Роль політичних партій в соціалізації особистості / Я. Арабчук // Гілея: науковий вісник. – Вип. 74. – К., 2013. С. 209-213.
4. Архітектоніка образу ефективного політика: репрезентації в політичній свідомості молоді / Н. Дембицька, О. Валюк // Соц. психологія. – 2007. – № 2. – С. 27–40.
5. Бабієва А. Політичне насилля: теоретичний аспект / А. Бабієва // Політичний менеджмент. – 2005. – № 5. – С. 161–168.
6. Баршиполець О. Т. Брехня в інформаційному просторі та міжособовій комунікації: монографія / О. Т. Баршиполець; НАПН України, Інст.-т соц. та політ. психології. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. – 648 с.
7. Бахчеван Є. Ф. Основні поняття та характеристики сучасного тероризму / Є. Ф. Бахчеван // Південноукраїнський правничий часопис. – 2014. – № 4. – С. 29–32.

8. Блистов Т. І. Корупція у сфері державного управління як загроза національній безпеці України (політичний аспект) / Т. І. Блистов, В. Т. Колесник, П. Я. Пригунов, К. В. Карпова // Наукові праці МАУП. – 2014. – Вип 43. – С. 11–24.
9. Бойко О. Д. Політичне маніпулювання / О. Д. Бойко. – К.: ЦУЛ, 2010. – 432 с.
10. Боренько Я. Інтерпретація концепції груп інтересу у дослідженні політичного процесу в Україні / Я. Боренько // Вісник Львівського університету. Серія: Філософські науки. – 2000. – Вип. 2. – С. 373–379.
11. Бортніков В. І. Політична участь і демократія: українські реалії: монографія / І. В. Бортніков. – Луцьк: РВВ «Вежа», 2007. – 524 с.
12. Гошовська В. А. Політичне лідерство: навч. посібник / В. А. Гошовська, Л. А. Пашко. К.: НАДУ, 2013. – 300 с.
13. Дащаківська О. Політичне функціонування як вид політичної діяльності / О. Дащаківська // Освіта регіону: політологія, психологія, комунікація. 2009. №3. С. 133-139.
14. Деструктивні технології виборчих кампаній: морально-політичний аспект / Л. Кочубей // Соц. психологія. – 2007. – Спецвипуск. – С. 142–149.
15. Полянська В. Символічна політика як політична реальність: концептуальні засади дослідження // Людина і політика. К., 2004. №2. С.83-88.
16. Філоненко М. М. Психологія спілкування. Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2008. – 224 с.
17. Дудок А. І. Політична психологія як наукова дисципліна / А. І. Дудок // Проблеми та перспективи розвитку психології на Україні: матеріали 2-го з'їзду Товариства психологів в Україні (м. Київ, 23–27 вересня 1996 р.) // Проблеми та перспективи розвитку психології на Україні. – К.: Обрій, 1993. – 135 с.
18. Ложкін Г. В. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика / Г. В. Ложкін, Г.В. Пов'якель. Київ: Професіонал, 2006. 416 с.
19. Савчин М. В. Соціальна психологія / М. В. Савчин. Дрогобич: Відродження, 2000. 274 с.
20. Корж І. Політична корупція та правова безпека України / І. Корж // Право України. – 2009. – № 6. – С. 55–60.
21. Котигоренко В. Причинність етноконфліктів: Впливи глобалізації / В. Котигоренко // Політична думка. 2002. №1. С. 21-28.

Додатки

Додаток А

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Соціальна та політична
психологія» на тему:

здобувач
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальності 053 «Психологія»

Керівник: _____

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії: _____

(підпис)

(підпис)

Черкаси – 20__ рік

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ
ЧОРНОБИЛЯ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ**з дисципліни «Соціальна та політична психологія»****1. Тема курсової роботи:** _____

2. Дата отримання завдання – « ____ » _____ 20__ р.**3. Дата подання закінченої роботи – « ____ » _____ 20__ р.****4. Номер залікової книжки _____****Завдання для виконання отримав:**

здобувач

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

зі спеціальності 053 «Психологія»

Прізвище, ініціали**Завдання затвердив:** доцент
кафедри психології
діяльності в особливих умовах**Яна АМУРОВА**

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

НА ТЕМУ: «АГРЕСІЯ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН»

ВСТУП

РОЗРІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ ОГЛЯД ПРОБЛЕМИ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ

1.1. Агресія як психічний стан та захисний механізм

1.2. Основні види, передумови та причини агресії

1.3. Психофізіологічна характеристика агресії

Висновки до першого розділу

РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО АСПЕКТУ АГРЕСІЇ

2.1. Дослідження агресивної поведінки

2.2. Можливі наслідки агресії

2.3. Шляхи боротьби та протистояння агресії

Висновки до другого розділу

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Навчальне видання

АМУРОВА Яна Володимирівна

СОЦІАЛЬНА ТА ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Методичні вказівки до виконання курсової роботи для здобувачів
відділення заочного навчання
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 053 «Психологія»

Підписано до друку 20.09.2022. Формат 60x90 1/16. Папір Technіk соріг.

Друк ризограф. Ум. друк. арк. 3,6.

Тираж 200 прим. Замовлення № 234.

Друкарня Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України.
18034, м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8.